

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการที่มาและความสำคัญ

ในปัจจุบันการออมเงินด้วยการฝากเงินไว้กับทางสถาบันทางการเงินให้ผลตอบแทนที่ต่ำ แต่ก็มีทางเลือกที่หลากหลายขึ้นให้แก่ผู้ที่ต้องการออมเงินที่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตราสารหนี้ หุ้นกู้ เป็นต้น แต่เนื่องด้วยตราสารทางการเงินเหล่านี้กำหนดเงินขั้นต่ำในการลงทุนที่ค่อนข้างสูง อีกทั้งบางตราสารอาจมีความเสี่ยงเฉพาะตัวอยู่ อย่างเช่น การมีกำหนดระยะเวลาไถ่ถอน ซึ่งทำให้ไม่สะดวกต่อผู้ที่มีเงินออมอยู่ไม่มากที่อาจไม่สามารถไถ่ถอนกลับมาเป็นเงินสดได้ตามเวลาที่ต้องการ หรือการขาดความรู้ความเข้าใจในการลงทุนในตราสารทางการเงินเหล่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว เครื่องมือการออมที่เรียกว่า กองทุนรวมจึงเกิดขึ้น ซึ่งกองทุนรวมมีลักษณะของการนำเงินออมของผู้ที่ต้องการออมเงินหลายๆ คนมาลงทุนร่วมกันในรูปแบบต่างๆ ตามนโยบายของกองทุนรวมและนำอัตราผลตอบแทนที่ได้มาจัดสรรกลับคืนให้แก่ผู้ที่ต้องการออมเงิน

ปัจจุบันกองทุนรวมมีอยู่มากมายหลากหลายประเภท โดยมีบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมหรือ บลจ. เป็นผู้ดูแลบริหารจัดการกองทุนที่มีความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหลักทรัพย์และช่วยกระจายความเสี่ยงของกลุ่มหลักทรัพย์ที่ได้คัดเลือกมาแทนผู้ที่ต้องการออมเงิน ซึ่งทำให้การลงทุนในกองทุนรวมเปรียบเหมือนกับการลงทุนในกลุ่มสินทรัพย์ที่มีการกระจายความเสี่ยง ทำให้ความเสี่ยงเฉพาะตัวของหลักทรัพย์ลดลง ความเสี่ยงที่เหลือคือความเสี่ยงที่เป็นระบบซึ่งเป็นความเสี่ยงที่มีผลกระทบในวงกว้างไม่สามารถกำจัดออกไปได้ด้วยการกระจายความเสี่ยงของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม เช่น การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ผลกระทบจากอัตราเงินเฟ้อ การปรับตัวของราคาน้ำมัน เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ต้องการออมเงินต้องทำการพิจารณาและเลือกลงทุนในกองทุนรวมที่มีความเสี่ยงในระดับที่ตนยอมรับได้

นอกเหนือจากความเสี่ยงที่เป็นระบบซึ่งผู้ต้องการเก็บออมเงินหรือนักลงทุนจะต้องเผชิญแล้ว การลงทุนในกองทุนรวมยังมีความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจาก บลจ. ซึ่งทำหน้าที่บริหารกองทุนรวมนั้นๆ ด้วย แต่ความเสี่ยงนี้ ผู้ต้องการเก็บออมเงินหรือนักลงทุนสามารถลดได้ด้วยการตรวจสอบคัดเลือก บลจ. แต่ละแห่งที่ตนสนใจได้ก่อนที่จะนำเงินไปลงทุน โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารเผยแพร่ต่างๆ ของ บลจ. นั้นๆเอง หรือจากสถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้องต่างๆของ บลจ. เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

ดังที่กล่าวมา ความเสี่ยงที่เป็นระบบหรือความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์มหภาคถือเป็นความเสี่ยงที่ผู้ที่นำเงินไปลงทุนในกองทุนรวมจะต้องเผชิญและควรให้ความสำคัญเนื่องจากไม่สามารถที่จะกำจัดหรือลดความเสี่ยงนั้นๆได้ การยอมรับความเสี่ยงจะขึ้นอยู่กับทัศนคติต่อความเสี่ยงของผู้ลงทุน ทำให้ผู้ลงทุนต้องศึกษาและเข้าใจระดับความเสี่ยงจากการลงทุนซึ่งเป็นผลมาจากความเสี่ยงที่เป็นระบบ อันเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์มหภาค ทำให้การทราบถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์มหภาคว่ามีผลต่อกองทุนรวมเช่นไร จะสามารถช่วยในการคัดเลือกกองทุนรวม เพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดความเสี่ยงที่ไม่ต้องการได้

กองทุนรวมที่เสนอขายให้กับนักลงทุนมีสองประเภทใหญ่ๆ คือ กองทุนปิด (Close-ended Fund) และกองทุนเปิด (Open-ended Fund) โดยทั้งสองกองทุนแตกต่างกันที่นโยบายการซื้อขายหน่วยลงทุน ซึ่งกองทุนปิดนักลงทุนไม่สามารถทำการซื้อขายหน่วยลงทุนก่อนครบกำหนดอายุโครงการของกองทุนได้เหมือนกับกองทุนเปิด ทำให้ผลตอบแทนของกองทุนปิดขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินที่กองทุนไปลงทุน และสำหรับกองทุนปิดนักลงทุนไม่สามารถลดหรือเพิ่มหน่วยลงทุนได้แม้มูลค่าหน่วยลงทุนจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ด้วยเหตุนี้ทำให้ กองทุนเปิดเป็นที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนมากกว่ากองทุนปิด

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเศรษฐศาสตร์มหภาคที่มีต่อผลการดำเนินงานของกองทุนรวมเปิดที่ให้นักลงทุนสามารถทำการซื้อขายหน่วยลงทุนของตนเองได้ตามต้องการ ของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนทั้งหมด 15 แห่งในช่วงปี พ.ศ. 2548-พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เศรษฐกิจของประเทศไทยมีความผันผวนจากวิกฤตการณ์หลายๆ ด้าน และอยู่ในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจอยู่ในสภาวะทั้งขยายตัวและหดตัวในช่วงเวลาดังกล่าว โดยปัจจัยเศรษฐศาสตร์มหภาคที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม อัตราเงินเฟ้อ การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบดูไบ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินบาทกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์มหภาคกับอัตราผลตอบแทนของกองทุนเปิดระหว่างปี พ.ศ. 2548 ถึงปี พ.ศ. 2553

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลของปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์มหภาคและผลตอบแทนจากกองทุนเปิด
2. ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการลงทุนสำหรับผู้สนใจลงทุนในกองทุนเปิด

1.4 ขอบเขตการศึกษา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่ประกอบด้วยผลการดำเนินงานของกองทุนเปิดทั้งหมด 150 กองทุนตามรายงานกองทุนรวมที่จดทะเบียนตั้งแต่เริ่มโครงการและยังดำเนินการอยู่จนถึง ณ วันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 จากสถาบันการจัดการกองทุนรวม โดยใช้ข้อมูลรายสัปดาห์ ตั้งแต่เดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2548 ถึง เดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2553 และปัจจัยเสี่ยงเศรษฐศาสตร์มหภาคทั้งหมด 6 ปัจจัยคือ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม อัตราเงินเฟ้อ การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบดูไบ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินบาทกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

1.5 นิยามศัพท์

กองทุนรวม หมายถึง กองสินทรัพย์ขนาดใหญ่ที่มาจากการนำเงินออมของผู้ที่ต้องการออมเงินหลายๆ คนมารวมกัน เพื่อต้องการอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าสินทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง โดยมีระดับการยอมรับความเสี่ยงเท่ากันในการนำเงินออมไปร่วมลงทุน และกองสินทรัพย์ดังกล่าวจะมีบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนที่มีความเชี่ยวชาญในการลงทุนเข้ามาดูแลบริหารจัดการให้ก่อเกิดผลตอบแทนแล้วนำผลตอบแทนที่ได้นั้นมาเฉลี่ยกลับคืนให้กับผู้ที่นำเงินออมมาลงทุน

กองทุนปิด หมายถึง กองทุนที่ไม่รับซื้อคืนหน่วยลงทุนก่อนครบกำหนดอายุโครงการ ผู้ลงทุนไม่สามารถขายคืนให้กับบลจ. ก่อนครบกำหนดได้และต้องถือไว้ตลอดจนครบอายุของกองทุนรวม

กองทุนเปิด หมายถึง กองทุนที่มีการเปิดซื้อขายหน่วยลงทุนได้ตามเวลาที่กำหนดได้เกือบทุกวันทำการ โดยระยะเวลาซื้อและขายคืนหน่วยลงทุนจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเภทกองทุน

มูลค่าทรัพย์สินสุทธิต่อหน่วย (NAV) หมายถึง มูลค่าสุทธิของสินทรัพย์ที่กองทุนถือไว้หารด้วยจำนวนหน่วยลงทุนทั้งหมด โดยตีค่าตามราคาตามตลาดและสินทรัพย์ส่วนใหญ่ที่กองทุนถือไว้

ความเสี่ยงจากปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคทั้ง 6 ปัจจัย ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม อัตราเงินเฟ้อ การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบดูไบ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินบาทกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) หมายถึง ดัชนีที่บอกระดับการผลิตของภาคอุตสาหกรรมเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของเดือนก่อนหน้า และเป็นเครื่องชี้ระดับการผลิตภาคในงวดเวลาหนึ่งเปรียบเทียบกับระดับการผลิตปีฐานจัดทำขึ้นจากผลผลิตในอุตสาหกรรมต่างๆ 76 อุตสาหกรรมรายการคิดเป็นร้อยละ 75.7 ของผลผลิตอุตสาหกรรมและมีการถ่วงน้ำหนักของผลผลิตแต่ละประเภทโดยเริ่มตั้งแต่ปี 2538

ปริมาณเงิน (M2) หรือปริมาณเงินตามระบบเศรษฐกิจ (Broad Money) หมายถึง ปริมาณเงินที่หมุนเวียนในมือประชาชน นอกจากประกอบด้วยธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ในมือประชาชนและเงินฝากเพื่อเรียกแล้ว ยังรวมเงินฝากประจำและออมทรัพย์ที่ระบบธนาคารอีกด้วย

อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อสูงสุดเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนภายในประเทศไทย

ราคาน้ำมันดิบดูไบ หมายถึง ราคาของน้ำมันดิบในตลาดดูไบ ประเทศซึ่งเป็นตลาดหลักที่ประเทศไทยนำเข้าน้ำมัน

อัตราผลตอบแทนที่ไม่มีความเสี่ยง หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์เฉลี่ยรายสัปดาห์ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา